

РОЗВИТОК ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ

Інтеграційні процеси, що відбуваються в світовій індустрії туризму впливають і на туристичну галузь України, змушуючи регіони до консолідації зусиль для розвитку галузі. Дана тенденція до кооперації і об'єднання інтелектуальних, фінансових, організаційно-адміністративних, матеріальних ресурсів особливо чітко виявилася в прикордонних регіонах, в яких природно-кліматичні, культурно-історичні, соціально-економічні умови дуже близькі, однак розмежовані кордонами. Для використання потенціалу таких регіонів необхідно шукати механізми, здатні забезпечити максимальне використання потенціалу соціально-економічного розвитку територій.

Сьогоднішній етап розвитку транскордонного співробітництва характеризується зростанням повноважень регіональних органів управління в керуванні процесами соціально-економічного розвитку регіонів і одночасно – повноваження участі в міжнародних відносинах у формі транскордонної співпраці [1, с. 24]. Також в Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року серед стратегічних цілей, пріоритетних напрямів та завдань державної регіональної політики значна увага приділяється розвитку туризму та транскордонній співпраці [4].

В умовах стрімкого розвитку туризму роль прикордонних територій кардинально міняється. Замість заборонно-бар'єрної функції вона перетворюється на структуру, що сприяє зміцненню взаємної довіри, соціально-економічного розвитку та міжкультурного обміну суміжних держав . Проте, в більшості випадків в практичній діяльності вітчизняних прикордонних регіонів

не вдається отримати синергичний ефект від поєднання додаткових можливостей по налагодженню політичних, економічних, культурних зв'язків зі своїми сусідами. Що зумовлює необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності транскордонної співпраці.

Ефективність транскордонної співпраці повинна залежати не від кількості профінансованих міжнародними організаціями та фондами проектів, а від їх економічної життєздатності. Таким чином, соціально-економічні особливості транскордонного співробітництва в туристичній сфері полягають в наступному: транскордонне співробітництво спрямовано безпосередньо на розвиток залучених територій, поліпшення умов життя населення; воно повинно вирівнювати негативні соціально-економічні процеси, що зумовлені різним рівнем розвитку територій, близькістю кордону, політичними або соціальними бар'єрами; воно повинно сприяти активізації всіх прогресивних сил (підприємців, населення) на даній території.

Основними проблемними питаннями соціально-економічного розвитку вітчизняних транскордонних територій є: жорстка конкуренція на регіональному та міжнародному рівнях, що вимагає визначення сумісних економічних інтересів, цілеспрямоване створення економічної або соціальної взаємозалежності; існуюча інфраструктура галузей соціальної сфери (охорони здоров'я, освіти, культури тощо), які формувалися як самодостатні, а не взаємодоповнюючі; неефективне функціонуванні ринкових механізмів, що виражається в обмеженнях, пов'язаних з функціонуванням ринкової інфраструктури; протекціонізм на ринку робочої сили; фіскальні і митні проблеми; обмежена фінансова база соціальної політики регіонального і муніципального рівнів.

Отже, основними напрямками спільних проектів по туристичному транскордонному співробітництву є: економічний, культурний та освітній обмін, підготовка та підвищення кваліфікації фахівців в області екології і туризму, розвиток туристичної інфраструктури, вдосконалення роботи комунальних служб; взаємодія між некомерційними організаціями.

Щодо конкретних заходів по розробці та реалізації транскордонних туристичних продуктів, з метою стимулювання прикордонного туристичного руху, то необхідно усунути відмінності в сфері вітчизняного туристичного обслуговування та розміщення. По-перше, потрібно привести стан регіональної туристичної інфраструктури до рівня прикордонних регіонів країн-сусідів членів ЄС, а саме: провести модернізацію контрольно-пропускних пунктів та здійснити ремонт доріг (транспортних шляхів до основних туристичних об'єктів та зон); провести реконструкцію і пристосування для туристичних і музейних цілей замкових комплексів, палаців та інших пам'яток культури; розробити туристичне знакування головних історичних трас; розробити мобільні додатки та карти з інформацією про основні місцеві туристичні маршрути, об'єкти та події; здійснити повне обладнання регіональних відрізків доріг державного і міжнародного транзиту придорожніми об'єктами й сферою послуг для автотуристів, особливо це стосується ландшафтно і туристично привабливих транскарпатських трас та здійснити облаштування зон відпочинку на окремих ділянках доріг основних місцевих туристичних маршрутів; розбудувати інфраструктуру приватної, малоформатної лікувальної бази і обслуговуючої в головних курортах і туристичних місцевостях з метою підвищення технічних, побутових і естетичних стандартів; здійснити розширення мережі приватних об'єктів індивідуального розміщення, особливо сільських гостинних господарств на гірських і передгірських територіях з високими туристичними передумовами та забезпечити інформування в мобільних додатках та картах (або інших доступних інформаційних ресурсах) інформації про наявність вільних місць, умов проживання та ціни; сприяти залученню інвестицій у розбудову та оновлення готельної бази у вигляді приватних готелів, мотелів і пансіонатів різного стандарту; розвивати інфраструктуру національних парків та прилеглих територій для потреб туризму; підвищувати мобільність та якість роботи служб пов'язаних із забезпеченням безпеки туристів.

По-друге, оновити існуючі та розробити нові прикордонні і

транскордонні туристичні маршрути створюючи новий, високоякісний, легкодоступний для відвідувачів з України, країн ЄС та СНД туристичний продукт, що відповідає сучасним вимогам. Нові туристичні продукти і послуги, які являють собою одну мережу, можуть пропонуватися як нові прикордонні туристичні маршрути, підвищуючи привабливість регіону на внутрішньому ринку і, при цьому, створюючи додаткові програми для іноземних туристів.

По-третє, забезпечити маркетинговий та інформаційний супровід туристичних продуктів для їх просування на міжнародному ринку туристичних послуг та підвищення мобільності туристичних потоків на регіональних ринках туристичних послуг країн-сусідів.

Наведені заходи, пов'язані з розвитком транскордонних туристичних продуктів, утворюють пріоритетну загальну програму, а також підґрунтя поглиблення транскордонної співпраці та конкурентоспроможні напрями подальшого розвитку вітчизняної галузі туризму.

Список використаних джерел

1. Біль М. Транскордонне співробітництво регіонів України в галузі туризму: сучасний стан та основні напрями розвитку / М. Біль // Демократичне врядування: наук. вісн. – 2008 – Вип. 2 – С. 22-33.

2. Бучко, Ж. І. Тенденції туризму та транскордонної співпраці в контексті регіональних стратегій розвитку / Ж. І. Бучко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки. – Херсон, 2017. – № 7. – С. 179-184.

3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/document/247566233/%D0%A00385-00.doc>.

4. Розвиток транскордонного співробітництва: науково-аналітична доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2016. – 125 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>